

PATVIRTINTA

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazijos
direktoriaus 2020 m. spalio 28 d. Nr. V-184

KRIZIŲ VALDYMO VILNIAUS JONO BASANAVIČIAUS GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – reglamentuoti krizių valdymą gimnazijoje, gimnazijos krizių valdymo komandos veiklas, bendradarbiavimą su Vilniaus miesto psichologinės-pedagogine tarnyba (toliau – PPT) ir kitomis institucijomis bei organizacijomis, krizių valdymo gimnazijoje metu.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas gimnazijoje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Krizių valdymo gimnazijoje koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra gimnazijos komanda, kuri bendradarbiauja su vaiko gerovės komisija (toliau – VGK), su psichologinės pagalbos teikėju (PPT), Savivaldybės administracija, o prireikus ir kitomis švietimo ir sveikatos sistemos įstaigomis.

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt;

4.2. **krizė ugdymo įstaigoje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę ugdymo įstaigos bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: mokinio ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikauta netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme mokykloje, susišaudymas mokykloje, gaisras mokykloje, įkaitų paėmimas, bendruomenės nario dingimas ir kt;

4.3. **krizės valdymas ugdymo įstaigoje** – veiksmai, kuriuos atlieka ugdymo įstaigos administracija, VGK ir PPT siekdamas įveikti krizės sukeltas problemas ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, įstaigos bendruomenės (įskaitant tėvus) bei kitų institucijų informavimą, bendravimą su žiniasklaida, pasirūpinimą įstaigos bendruomenės narių saugumu ir pan.;

4.4. **krizių valdymo ugdymo įstaigoje komanda (įstaigos komanda)** – ugdymo įstaigoje nuolat veikianti krizių valdymą vykdanči komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, mokytojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų;

4.5. **krizės valdymo koordinatorius** – specialistas, paskirtas ugdymo įstaigos, PPT ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, kuris koordinuoja krizės valdymą ugdymo įstaigoje. Ugdymo įstaigos koordinatoriumi gali būti skiriamas asmuo, turintis tinkamą kvalifikaciją krizinei situacijai vertinti, įvertinti ir koordinuoti;

4.6. **savižudybės grėsmė** – situacija, kai yra identifikuojamas asmuo, turintis ketinimų nusižudyti;

4.7. **savižudybės krizės prevencija** – veiksmai, kuriuos atlieka ugdymo įstaigos administracija, ugdymo įstaigos psichologas ir/ar socialinis pedagogas, pasitelkdamas kitus narius ir kitų institucijų specialistus siekiant suteikti reikiamą pagalbą ir užkirsti kelią asmens savižudybei.

II SKYRIUS KRIZIŲ VALDYMAS

5. Krizių valdymas gimnazijoje:

5.1. krizių valdymą gimnazijoje vykdo nuolat veikianti Krizių valdymo gimnazijoje komanda. Gimnazijos krizių valdymo komandą sudaro (5–7) nariai: gimnazijos vadovas, pedagogai ir pagalbos mokiniui specialistai (specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, psichologas), turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo, komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Gimnazijos komanda bendradarbiauja ir veikia su gimnazijos VGK. Gimnazijos komandos sudėtį nustato įstaigos vadovas;

5.2. krizės valdymo komandos paskirtis krizės metu – įvykus krizei gimnazijoje atkurti įprastą bendruomenės veiklą, užtikrinti krizės paveiktiems gimnazijos bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

5.3. VGK ir gimnazijos krizių komanda nustato darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia preliminarų krizės valdymo gimnazijoje planą ir kt;

5.4. gimnazijos komandos koordinatorius yra direktorius arba direktoriaus pavaduotojas;

5.5. gimnazijos krizių valdymo komanda koordinuoja periodinį (kasmetinį) visų bendruomenės narių (pedagogų, kitų mokyklos darbuotojų, mokinių ir jų tėvų/globėjų) krizių valdymo žinių atnaujinimą;

5.6. krizių valdymą gimnazijoje koordinuoja ir PPT koordinatorius bendradarbiaudamas su gimnazijos komandos koordinatoriumi;

5.7. krizių valdymą organizuoja gimnazijos krizių valdymo komanda kartu su PPT koordinatoriumi;

5.8. gimnazijos komandos funkcijos krizės metu:

5.8.1. nedelsiant įvertinti krizės aplinkybes ir informuoti gimnazijos steigėją ir PPT;

5.8.2. parengti krizės valdymo gimnazijoje planą (priedas Nr. 3), kuriame gali būti numatyti šie veiksmai:

5.8.2.1. kreiptis pagalbos į teritorinės policijos įstaigą, medicinos įstaigas, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių ir kitas institucijas;

5.8.2.2. parengti informaciją apie krizę gimnazijos bendruomenei ir/ar žiniasklaidai, kuri turi būti derinama su steigėju (Švietimo, kultūros ir sporto departamentu bei Tarybos ir mero sekretoriato Rinkodaros ir komunikacijos skyriumi);

5.8.2.3. nustatyti gimnazijos bendruomenės grupes ar asmenis, kuriems reikalinga psichologinė, socialinė pedagoginė, socialinė ar kita pagalba, ir ją organizuoti;

5.8.2.4. konsultuoti gimnazijos bendruomenės narius individualiai ar grupėmis;

5.8.2.5. konsultuoti gimnazijos vadovą ir jo pavaduotojus, pedagogus, kaip informuoti apie krizę mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8.2.6. rengti pokalbius su mokiniais;

5.8.2.7 atlikti kitus reikiamus veiksmus;

5.9. gimnazija pateikia krizės valdymo eigos lapą (1 priedas) ne vėliau kaip per 2 valandas nuo krizės identifikavimo Savivaldybės krizių valdymo komandai:

5.9.1. gimnazijos administracija, suderinusi su PPT ir Savivaldybės krizės valdymo koordinatoriais, informuoja gimnazijos bendruomenę apie įvykį (pvz., visuotinis bendruomenės narių susirinkimas, elektroninis dienynas, SMS žinutės, elektroninis paštas, skambučiai tėvams ir pan.);

5.9.2. rengiant pranešimus gimnazijos bendruomenei pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

5.9.3. pranešimai, interviu ir komentarai apie krizinę situaciją gimnazijoje teikiami žiniasklaidai tik suderinus su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentu bei Tarybos ir mero sekretoriato Rinkodaros ir komunikacijos skyriumi;

5.10. krizių valdymo komanda ir PPT koordinatorius nuolat stebi, renka informaciją, vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja krizės valdymo gimnazijoje planą;

5.11. Gimnazijos komanda, PPT koordinatorius, įgyvendinę krizės valdymo numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

5.11.1. aptaria krizės įveikimą;

5.11.2. sustabdo krizės valdymo gimnazijoje aktyvius veiksmus;

5.11.3. per 5 darbo dienas nuo krizės įveikos informuoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentą apie krizės įveikimą ir rezultatus;

5.11.4. baigus aktyvius veiksmus, 1-2 mėnesius tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

5.12. krizės paveikti aukos (-ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai;

5.13. VGK kartu su gimnazijos komanda numato krizių prevencijos renginių organizavimą bendruomenėje;

5.14. baigęs darbą, PPT koordinatorius kartu su gimnazijos komanda užpildo krizės valdymo ataskaitą (kas buvo atlikta, kokia pagalba buvo suteikta, kiek bendruomenės narių gavo pagalbą) ir ją pateikia bei aptaria su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto departamentui, ataskaita pateikiama ne vėliau nei per 5 darbo dienas po to, kai atlikti aktyvūs krizės valdymo veiksmai;

5.15. vykdant intervenciją ir postvenciją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2018 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. V-229 „Dėl Rekomendacijų dėl krizių valdymo patvirtinimo“ bei metodine medžiaga mokyklų krizių valdymo komandoms „Krizių valdymas mokyklose“.

III SKYRIUS SAVIŽUDYBĖS KRIZĖS PREVENCIJA

6. Bet kuris gimnazijos darbuotojas, sužinojęs apie mokinio ar kito bendruomenės nario ketinimą nusižudyti ar mintis apie savižudybę, turi informuoti gimnazijos psichologą arba jo nesant socialinį pedagogą.

7. Gimnazijos krizės komandos vadovas įvertina situaciją ir organizuoja tolesnę pagalbą, veiksmus suderindamas su VGK pirmininku. Kai mokinys ketina nusižudyti, nedelsiant informuojami jo tėvai/globėjai ir tolesnis pagalbos teikimas derinamas su jais, o prireikus su Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi vaiko saugumui užtikrinti. Apie pagalbos teikimą kiekvienu savižudybės grėsmės atveju yra pildoma krizės valdymo gimnazijoje ataskaita (2 priedas).

8. Tęstinę pagalbą esant savižudybės krizei teikia psichikos sveikatos specialistai.

9. Apie kitų įstaigos bendruomenės narių informavimą po mokinio savižudybės krizės ir jų įtraukimą į pagalbos procesą sprendžia gimnazijos Krizių komanda kartu su mokiniu ir jo tėvais/globėjais.

10. Mokinio tėvams/globėjams atsisakius pagalbos mokiniui, esančiam savižudybės krizėje, gimnazijos krizių komanda apie tokį atvejį informuoja Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Visi pagalbą krizinėje situacijoje gimnazijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

12. Skundų nagrinėjimo tvarka:

12.1. skundai teikiami Administracijos direktoriui arba Savivaldybės krizės valdymo komandai;

12.2. gavus skundą per 3 darbo dienas sudaroma komisija skundai nagrinėti;

12.3. skundai nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

KRIZĖS VALDYMO UGDYMO ĮSTAIGOJE ATASKAITA

Ugdymo įstaiga:.....

Traumuojantis įvykis: data, įvykio pobūdis.....

Informacijos apie įvykį šaltinis (kas informavo apie įvykį?).....

Kada ir kokias įstaigas ugdymo įstaiga informavo apie įvykį:.....

Pagalbos teikėjai:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pradžia:.....

Aktyvios pagalbos teikimo pabaiga:.....

Pagalbos priemonės/veiksmai bendruomenei:

	Aprašymas
Informacijos apie įvykį tikslinimas, pranešimų rengimas ir platinimas, situacijos ugdymo įstaigoje įvertinimas, pirminis pagalbos gavėjų ir teikėjų nustatymas, nuolatinis situacijos stebėjimas, pagalbos priemonių tikslinimas	
Mokiniam (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Tėvams (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Ugdymo įstaigos kolektyvui (nurodyti pagalbos formą – individuali, grupinė, gavėjų skaičius)	
Sunkumai teikiant pagalbą	

Rekomendacijos dėl galimų prevencijos priemonių įgyvendinimo siekiant spręsti pastebėtas rizikas pagalbos teikimo metu:

.....

PPT koordinatorius (parašas)

Ugdymo įstaigos komandos koordinatorius (parašas)

**KRIZĖS VALDYMO PLANAS
VILNIAUS JONO BASANAVIČIAUS GIMNAZIJOJE**

Veiksmai	Atsakingas	Laikas, pastabos
1. Nustatomi krizės faktai ir informacijos apie juos šaltiniai. Patikslinamas sužeidimų pobūdis ar mirties faktas, mirties priežastis.		
2. Informuojamos atitinkamos skubios pagalbos tarnybos (policija, gaisrinė, greitoji medicinos pagalba, apsaugos įmonė).		
3. Užtikrinamas bendruomenės narių fizinis saugumas (jei reikia).		
4. Susisiekiama su nukentėjusių šeimos nariais: išreiškiama užuojauta, surenkama informacija apie įvykį, aptariama, kokia informacija bus pateikta mokyklos bendruomenei.		
5. Informuojama ir sušaukiama krizių valdymo komanda.		
6. Įvertinamas krizės sunkumas, mokyklos resursai, ar kviečiamas išorinis psichologinės pagalbos teikėjas ir kokios pagalbos iš jo reikės.		
7. Jei nutarta, pakviečiamas išorinis psichologinės pagalbos teikėjas.		
8. Informuojamas mokyklos steigėjas, esant reikalui ir kitos institucijos (savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrius, Vaikų apsaugos tarnyba, kt.)		
9. Informuojami mokytojai, jiems pateikiama paruošta informacija mokiniams.		
10. Mokytojai informuoja apie įvykį mokinius klasėse, esant reikalui paskiriami juos pavaduojantys mokytojai.		
11. Paruošiama ir išsiunčiama informacija tėvams.		
12. Esant reikalui, informuojama žiniasklaida.		
13. Pasirūpinama, kad bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie emocinės ir psichologinės pagalbos galimybes.		

14. Nustatomi labiausiai emociškai paveikti mokiniai ir personalo nariai.		
15. Paruošiamos tinkamos patalpos ir suplanuojamas laikas psichologinei pagalbai.		
16. Teikiama parama mokyklos personalui ir moksleiviams.		
17. Mokinio (-ių) mirties atveju pasirūpinama, kad jo / jų vardas (-ai) būtų pašalinami iš žurnalų / sąrašų / kompiuterių; taip pat pasirūpinama mirusiojo (-ųjų) daiktais, jie perduodami šeimai.		
18. Mirties atveju aptariamos laidotuvės / atsisveikinimo ritualai.		
19. Kiekvienos dienos pabaigoje Krizių valdymo komanda aptaria krizės valdymo procesą ir planuoja kitos dienos veiksmus.		
20. Pabaigus krizės postvencijos darbus aptariamas psichologinės pagalbos tęstinumo poreikis ir kaip ji bus teikiama.		
21. Įvertinamas Mokyklos krizių komandos darbas ir atliktų krizės valdymo veiksmų efektyvumas.		